

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	---	--

Organizujeme kresťanskú ľudovú stranu.

Napísal: Štefan Haller, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

VI. Na koho čaká táto práca?

V predošlých článkoch, úprimne a otvorene písali sme o všetkom, čo súvisí s presným a nevyhnutným prevedením organizácie kresťanskej ľudovej strany. Podobnou otvorenosťou a bez okrašľovania dávame odpoveď aj na otázku: Na koho čaká táto práca?

Čaká ona v prvom rade na tých, ktorí aj prítomne pracujú. Ktorí už stoja v tejto práci, ktorí aj posiaľ pracovali a neustávajú pracovať. Ktorých práceschopnosť, bezzistnosť, obetivosť, neunávenosť a vytrvalosť ohlasuje všetko čo posiaľ u nás prevedené bolo a stále prevádza sa cieľom svedenia náboženského života, vzbuďenia katolíckeho presvedčenia, prevedenia spoločenských orgonizácií, tlačovej akcie, utvorenia spolkov a uplatnenia politiky kresťanskej ľudovej strany. Nemyslíme si, že na tomto nesmiernom poli spoločenskej pracovitosti v každom obore ustávajú sa druhé a druhé ruky. V každej akcii bez pochyby spatrujeme snáď niekoľko ľudí, ktorí celú silu svoju obetujú len jednej veci. Vo všeobecnosti ale a vo veľkom viacej sto ľudí, ktorí náležite znajú veľkú významnosť moderných úloh a svedomite plnia povinnosti vznikajúce z terajších pomerov, napnutosťou všetkých síl, neustále pracujú na celom poli spoločenského života. Počet týchto ľudí raste síce s každým rokom, nie ale v tej miere, ako to vyžadujú terajšie pomery.

Na týchto mužov čaká teda táto práca. Na týchto, ktorí docela presvedčení sú o vážnosti svojho povolania, ktorí nechvastajú sa na prázdno s katolíckymi ideami, ktorí nelakajú sa konsekvencií verejného vyznávania ich náboženského presvedčenia, ktorí nielen zo zvyku predstavujú sa ako dobrí katolíci, ktorým prednejšie je plnenie ich povinností ako priazeň a milostivý úsmev veľikášov protivného tábora. Na tých čaká táto práca, ktorým milá je nielen vonkajšia ozdoba, ku akej prísť môžu, nielen moc a majetnosť, aké dosiahnuť môžu skrze katolicizmus, lež ktorí viacej ako všetko toto vážia si povinnosť neustálej práce a nezklatnej obrany cirkvi.

Títo neohrození katolíci, nech si patria ku ktorejkoľvek spoločenskej vrstve a nech ináč obťažaní sú akýmkoľvek inými prácami, naist si majú času aj ku prevádzaniu práce organizovania kresťanskej ľudovej strany a to z tej príčiny, aby marné neostaly všetky ich odtatné práce. Kto nikdy nič neutvoril, nič neprodukuje, kto žiadneho druhu ustanovizeň neuviedol do života, neohlasoval žiadne vznešené zásady, ten sa nemusí báť, že dakto zničí ovocie jeho práce, veď ponevác nepracoval, nemá sa s čím vystatovať, bo nič nevykonal. *Čím viac ale dakto pracoval, budto cieľom svedenia náboženského života, budto na poli spoločenskom alebo hospodárskom a čím väčších úspechov dosiahol, tým viacej príčiny má, aby k ich obrane nevyhýbal žiadnej ďalšej práci.* Keď teda pri organizovaní kresťanskej ľudovej strany, ku týmto obraciame sa v prvom rade, nasledujeme jedine vnuknutie zdravého rozumu. Ku nim sa obraciame, bo sa

k iným obrátif nemôžeme. Tí čo posial vždy hotoví boli s vyhovorkou, že súčasťnovanie sa v bársakejkoľvek vážnej práci nesrovnáva sa s ich povoláním, zaiste aj včul ľahko najdú podobnú vyhovorku. Nie jednu, lež aj sto príčin najdú k tomu, aby vyhli ohľadom katolicizmu najpotrebnejším politickým prácam. Pre nich aj neideme zúfat.

Od posial pracujúcich katolíkov teda so všetkým právom môžeme očakávať, že i napozatým pracovať budú s celou oddanosťou a neustálou vytrvalosťou. Oni musia si najst a aj najdú s času k tomu, že z kruhu svojich známych vyhľadajú niekoľko súcích mužov, ktorí dľa našej úpravy začnú a prevedú všetky práce cieľom organizovania kresťanskej ľudovej strany. Nesmieme totiž zabudnuť, že pri sodpovednom podelení účinkovama, mužovia dľa súčnosti a náklonnosti k tomu vyvolení, previesť môžu nielen podrobné práce začiatku, lež aj celú organizáciu strany.

Pri organizovaní kresťanskej ľudovej strany, každý účastný bude dostatočnej podpory a pomoci. Vodcovstvo stredišťa postará sa o to, **aby oprávnené požiadavky každého organizátora tak poťažne poučujúceho tlačíva ako podpory rečníkov bezodkladne vyplnené boli** Ku začatiu organizovania potrebné tlačívo je už hotové aj *v slovenskej reči.* Kto o toto tlačívo v liste pod adressou: Néppárti iroda Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 27. obráti sa na kanceláriu strany, s obratom pošty a zdarma dostane leták o nevyhnutelnej potrebnosti organizovania, organizačné stanovy a úpravu prevádzania a správy organizácie.

Zaopatrenie si týchto spisov potrebné je každému, kto v kruhu svojich známych odhodlá sa organizovať kresťanskú ľudovú stranu. Po pozornom prečítaní týchto spisov, zreteľne možno vidieť, ako a s kým treba začať organizovanie strany a či sú výhľady na dosiahnutie prajných úspechov. Vodcovstvo stredišťa stále starať sa bude o to, aby členovia strany vždy náležite poučení boli o všetkých bežných politických otázkach, o významnosti príležitostne vznikajúcich problémov, spolu ale aj cieľom prevádzania politického poučovania členov, vodcov organizácií poskytnú všetky tie prostriedky

ktorých upotrebením postupne síce, lež istotne dosiahnu prajných výsledkov. Vodcovstvo, takýmto spôsobom v sviežej síle udržiava potom celý organizmus.

Ku mužskej a odhodlanej práci preto vyzyvame všetkých, ktorí radi pracujú. Upevňujme našu stranu proti nebezpečným prúdom terajších časov. Zvlášte tam nesmieme ju nechať neupevnenú, kde ako vôbec známo, najviacej vystavená je vlnobitiu a nebezpečenstvu. Najnižšieho stupňa rozvaha dostatočná je k tomu aby sme nahliadli potrebnosť politickej obrany.

Držíme to aj za pochybnosť, že z radov starých bojovníkov strany ako aj z tábora tých ktorých katolícka verejná účinnosť v posledných rokoch postavila v bojovné čaty, nenašlo by sa dosť takých mužov, ktorí s podobnou neohrozenosťou, ako bola tá, o ktorej svedčia posledných rokov katolíckej pohyby, nedali by sa do tejto vážnej a nadovšetko veľmi súrnej práce.

Posledne prevedené náhradné volby v okresoch: Ipolyság, Arad, Berettyóújfalú a Nyírbátor, každého, čo súčasťnil sa v týchto pohyboch volebných, o tom presvedčily, že na vlastné síly opierajúcich sa politických stránok, najosudnejšou chybou je: všetky pochopy prevyšujúca politická nesbehlosť volebného obecenstva.

Katocizmus a s týmto zarovnak aj kresťanská ľudová strana nemajú a ani nemôžu mať väčšieho nepriateľa ako je nesbehlosť a hlúposť. S upotrebením hlúposti obecenstva bojovali protinám a zvíťazili nad nami naši nepriateli. To sa viac nesmie stať s pomocou politického vyučovania ľudu.

Preto aj nech je našim heslom: **bezodkladne a po celej krajine organizujme kresťanskú ľudovú stranu!**

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XX. dvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Konštantínske slávnosti v Prešporku.

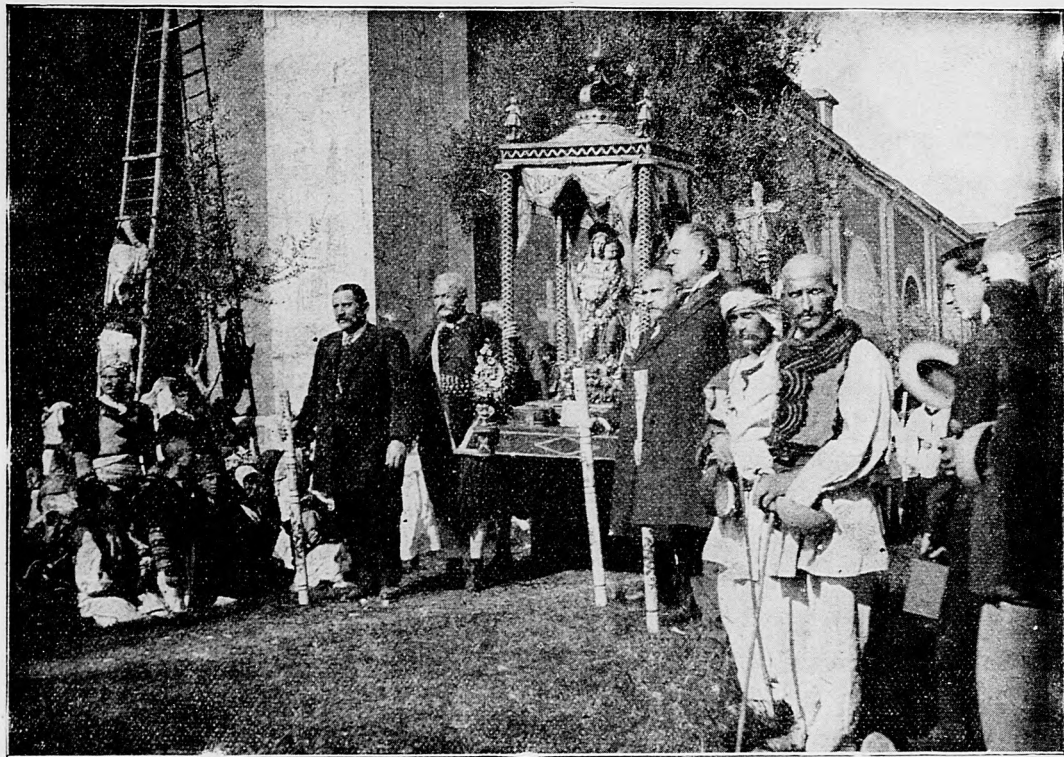
Šesnásťstoročnú pamiatku vyhlásenia slobody kresťanstva, v Uhorsku opravde veľkolepým spôsobom najsamprv zasvätili v prastarom korunovačnom meste, v Prešporku. Veľké krajské slávnosti, ktoré Katolícka ľudová Jednota zamýšľala previesť vedením krajskej púte do Večného mesta, dvakrát nemožné učinily nanajvyš neprajné okolnosti. Už zcela pripravená krajská púť po prvé odročená musela byť pre ťažkú chorobu svätého otca pápeža a za tým následkom hroziaceho nebezpečenstva cholery úplne musela byť zastavená.

Katolíci Uhorska náboženskému presvedčeniu svojmu a nezklatnej oddanosti ku svätej Stolici najzreteľnej boli výrazu dali skrze túto krajskú púť. Ponevác ona ale z výšudovaných príčin vystať musela, treba bolo po iných spôsoboch pátrať, aby horliví veriaci účastní boli Konštantínskych slávností šesnásťsto ročného jubileuma vyhlásenia slobody kresťanstva a s týmto v spojení, neoceniteľných duševných milostí. O toto posledné postaral sa i osvietený sbor biskupský, keď ochotne poskytol príležitosť k tomu, aby veriaci, slávnosti tieto odbavujúci, účastní boli jubilárnych odpustkov.

Konštantínske slávnosti ale majú byť nielen prameňom duševných milostí, lež aj povzbudením veriacich ku osvedčeniu katolíckeho presvedčenia a seba povedomia. Víťazstvo Konštantína Veľkého vydané roku 312, jeho edikt roku 313. v Miláne vydaný, znamenajú nielen ztrhnutie ukrutných pút z rúk cez tristo rokov prenasledovaných a mučených kresťanov, ozna-

čujú nielen slobodné vystúpenie nauk Krista Pána z tmavých katakomb do veľkolepých chrámov, sú nielen cirkevnodejepisným, lež aj kultúrnym základom a upomínajú nás na tú neodškripiteľnú skutočnosť, že barbársku Európou, jedine kresťanstvo, kresťanská civilizácia vytvorily v sriadenú spoločnosť. Od tých čias totižto začala sa terajšia civilizácia a vzdelanosť.

Túto výročitú pamiatku treba nám zasvätiť aj pomimo kostolov. Katolícke družstvá, spolky, organizácie, korporácie, ktoré majú za cieľ v celom obore verejného života uplatniť zásady kresťanstva, nesmejú ľahostajne, bez vonkajšej

Processia v Albánii.

manifestácie prežiť tento jubilárny rok. Valné shromaždenie katolíkov Uhorska v tomto roku vydržiavané, zarovnak ročné shromaždenie Katolíckej ľudovej Jednoty akiste dostatočnej príležitosti zavadajú ku krajským manifestáciám katolíckeho presvedčenia, vzdor toho ale bolo by na čase, keby početné mestá krajiny, v ktorých nachodia sa sriadené organizácie, nasledovaly vznešený príklad, ktorý dal *Katolícky Sväz prešporský*, zariadením Konštantínskych slávností, ktoré trvaly cez tri dni a v nedeľu 12. októbra veľkolepe boli zakľúčené.

O týchto slávnostiach, v pokračovaniach podávame nasledujúcu podrobnú zprávu:

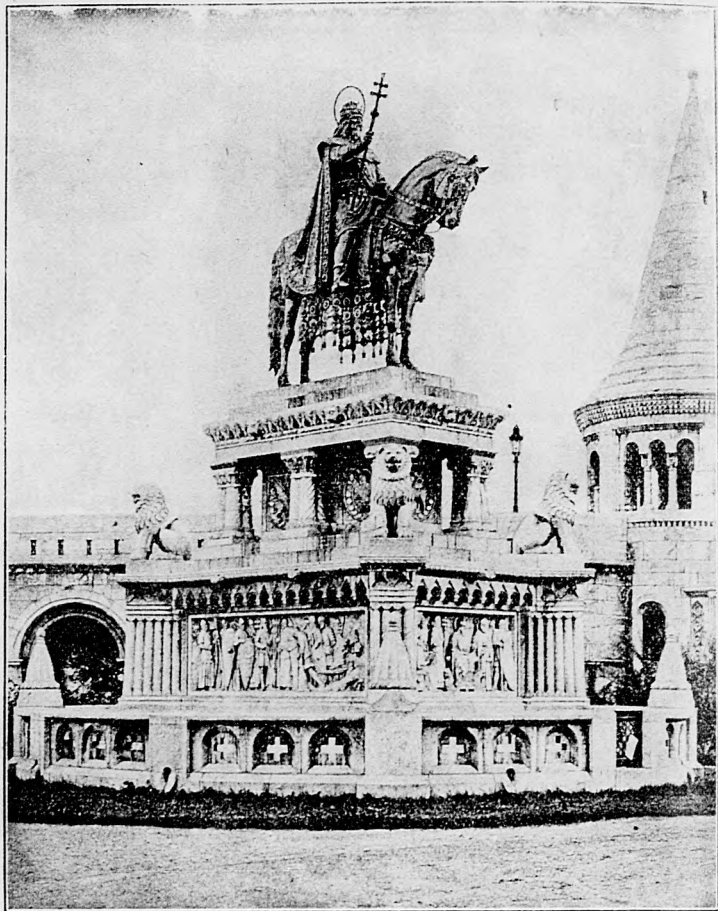
Iniciatívou horlivých cirkevných a svet-ských mužov v Prešporoku asi pred rokom utvorili *Prešposky Katolícky Sväz*. Cieľom tejto novej ustanovizne je podporovanie jestvujúcich tam ustanovizni katolíckych aj v záležitostiach, ktoré týkajú sa každej vrstvy spoločenskej. Pochvalne účinkujúce toto sdrúženie v krátkom čase doviedlo to už tak ďaleko, že má vlastné miestnosti a onedlho bude mať aj svoj dom a stane sa strediskom všetkých tamojších akcií katolíckych.

Tohoto cieľu primerane účinkujúceho Sväzu, ktorý sdrúžuje všetkých popredných katolíckych mužov Prešporoka, prvým vystúpením do verejnosti bolo sriadenie Konštantínskych slávností, ktoré správnym ich sriadením, výtečnosťou vystúpiťvších v nich rečníkov a prepočetnou návštevou z celého severozápadného Uhorska, dosiahly opravde krajinskej významnosti.

Pokrač. nasl.

Z Nitrianskej:

K zakončeniu predošlého článku doložiť musíme nasluedjúce: Počúvame, že na viacerých miestach páni slúžnovci zakázali ľudové shromaždenia. Žandári nabitými flintami a nasadenými bodákmi dali sa ľud rozháňať a keď treba, v mene zákona slobody a spravodlivosti aj strieľať, klať, vraždiť, krv prelievať... Hej páni, vyšší páni, tuším je už s vami zle! Už sa vám trasia zem pod nohami! Ten ľud, ktorému ste drevo rúbali na chrbte, na ktorom ste hroznú krivdu páchalí, už precitnul, už sa hýbe, už stáva, pretiera si oči, vyhrňa rukávy a hľadá svojich zhubcov! Ach jak dobre, jak snadno, a milo bolo vám ešte nedávno! Pán pisár s vytrhaným futrom alebo pán slúžny s forgom za širákom len zreval na nášho ubožtika, hneď bolo ticho, dobre... Pán veľkomožný zkaderukazkadenoha len po plecách potlapkali a náš ubožtik od radosti až sa zachádzal a bozkával tučné ručičky pána veľkomožného... Ľud bol tichý, pokojný, jako baran, o ničom nevedel, nič si nežiadal, so všetkým bol spokojný. A dnes? Dnes už veru náš človek jakosi sa nechce na brucho hodiť pred bársjakým odkundesom, jakosi sa mu nechce ani tej lásky. Dnes už len žandár, flinta, bajonett! «Ten ľud

Socha sv. Štefana kráľa v Budíne.

je seba-povedomý, rozbúrený, treba ho naučiť, aj tých nesvedomitých buričov!» — hovoríte vy. Nuž dobre. Ale si zapamätajte, že veru není väčších buričov ako ste vy. Vy búrite ľud, vašimi hroznými krivdami, tyranstvami. A len nás teda naučte. Nebude škodiť, keď zmúdieme! Konečne sa len doplní kalich. Len udierajte ten ľud, nech aj tomu svitne v hlave, kto má vlčiu tmu, nech aj ten sa zobudí, kcmu zlô zaľahlo prsá. Nech príde posledný úder, keď už všetci budeme pri rozume. Ale potom beda vám! Lež predsa nie beda, nebojte sa! Nesúďte nás podľa seba. V najhoršom páde zahaňbení budete vidieť, koho ste držali za nepriateľa a koho steprenasledovali. Nie sme my nepriatelia ani vlasti, ani kráľa, ani vrchnostam, ani nekatolíkom, ani spoluobčanom, ani vám. Nepredávame vlasť, veď sme my tu od pamäti sveta doma, tu práchnejú naši predkovia, tu tiekla ich krv! Nerúcame tróny, nehádzeme bomby, ba my sme najistejšou podporou trónu, bo vyznávame, že panovnícka moc je od Pána Boha! Neutláčame ani židov, ani protestantov, len to chceme, aby nám nerástli na krky. Nedelíme

majetky bohatších spoluobčanov, ani neškripeme zubami na kapitál. Od vlády, od vrchností a od vás, vyšší páni, žiadame len to, aby ste nešliapali zákon a aby ste si všimali vôľu ľudu! Nemôžeme za to, že sa vám to nelúbi. Voľkynevolky musíte nahliadnuť, že ste vy nám k vôľi a nie my k vôľi vám, bo my udržujeme štát a nie vy! Príde kedysi čas, keď bude všetko pukať, praskať, rúcať sa. Nás nezahlušia rummy. S vami ale bude zle a budete o pomoc volať na nás. Áno, na nás. Proti verejným a tajným útokom freimaurerov, anarchistických socialistov my budeme jedinou baštou vlasti, kráľa, vlády, vrchností, spoluobčanov — aj vám! Prečo nás teda prenasledujete? Ta pošlite tých žandárov proti tej hnusnej klike, ktorá do zúfania ženie tichý pokojný ľud!

Katolíci! Bratia! Čo títo bašovania a bašibozukovia, jako otrockí sluhovia freimaurerskej vlády po všetkých sandžákoch krajiny páchajú, z toho sa naučte, že naša Jednota protiví sa ich chuti! Im by sa ľúbilo, keby ľud bol hlúpy jako baran, keby čítal len snár, bájku o zakliatom zámku a podobné hlúposti. Radi by

boli, keby ľud bol trpezlivý zas len jako baran, keby bol kresťanom ale len v tom aby trpel, čušal a zhubcom svojim päty lízal. Keby si dal zo svojej nábožnosti na seba korbáč upliecť. A vidte, že Jednota predsa len veľavýznamná musí byť vo váš prospech, záujem, keď vaši zhubcovia tak na ňu zubami škripu! Občania! Katolíci! Buďme verní a neohrození údovia Katolíckej Ľudovej Jednoty, bo s ňou žijeme, s ňou mreme!

Vladimír.

Socialdemokrati a kapitalizmus.

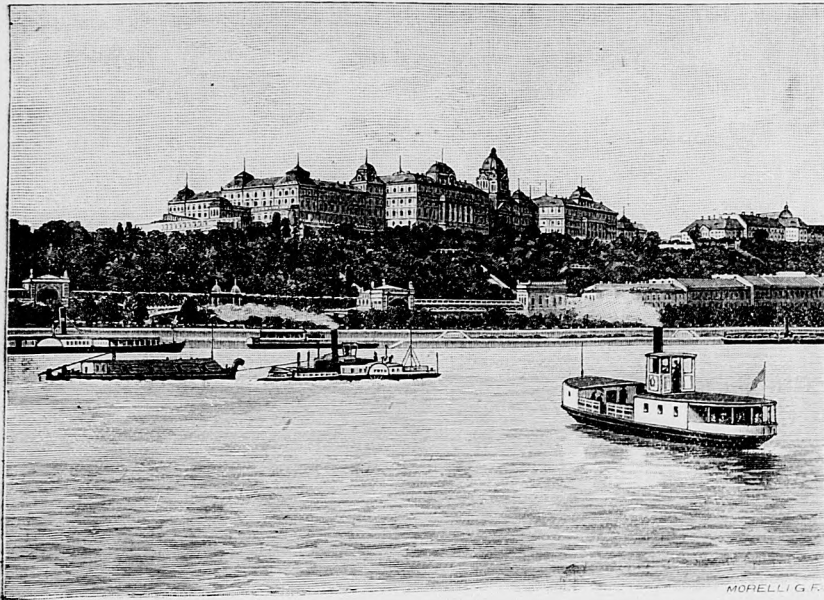
Socialdemokracia od dlhého času vede boj proti kapitálu. Veľké húfy robotníctva postavila proti nemu do bojových šikov. Vodcovia socialdemokracie, nielen zbroj dali do rúk im podriadenému robotníctvu, lež roznieťili v ňom aj nárúživosti proti kapitalistom. Následky tej agitácie sú nespokojnosť medzi robotníctvom, neúcta proti mešťanským triedam a nenávisť proti kapitalistom, hoc oni udržavajú massy robotníctva a hoc nejednému z takýchto nenávidených kapitalistov (bo veď socialdemokrati každého pracujúceho za vykorisťovateľa robotníkov považujú a vyhlasujú) horšie sa vedie ako bársktorému dobre platenému robotníkovi. Nuž ale čo by bolo s veliteľmi sociastov, keby jednotajne nešťvali robotníkov a keby ich nedráždili proti majetným?

Socialisti nenávidia teda kapitál a za krádež držia každý súkromný majetok, bo vraj všetko je spoločné. Ani jeden človek nesmie mať viac, ako má druhý.

Že týchto zásad, ktoré sú takmer základom náuk socialdemokracie a s ktorými najlepšie možno podnecovať robotníctvo proti kapitalistom, povedám, že tohoto socialistického evanjeliumu ani sami vodcovia sa nepridržiajú, to zaiste neraz zkusili aj robotníci, akožto členovia socialdemokratických organizácií. Veď páni vodcovia vysoké platy ľahajú od robotníkov. Robotníci platia rôzne členovské príspevky, nuž a kde idú tie peniaze? Pravda vodcom do vačku. Robotník sa namáha, zdiera, neraz núdzu trpí, vodcovia však bez práce ľahajú vysoké platy. Kde je tu rovnosť? Prečo len židáci zastupujú rôzne úrady pri organizáciách a pomocných pokladniciach a prečo sú odtiaľ vytvorení jedno-

Krst v Elsassku. Krstný otec hádže deťom peniaze.

Kráľovský hrad v Budíne.

duchí, bárs rozumní a statoční robotníci? A potom, či nenajdeme kapitalistov medzi vodcami socialdemokratov? Ako je to teda, že aj tí shromažďujú majetok, ačpráve socialdemokracia to učí, že súkromný majetok je zbojstvo a krádež. Prečo že nepodelia svoje bohatstvo páni vodcovia medzi chudobných robotníkov? Tam je nebohý Bebel, chýrny to vodca nemeckých socialdemokratov, jeden million stosedemdesiat tisíc frankov peňazi nechal svojim nápadníkom. Prečo nie robotníctvu? Nuž a či Bebel nebúril v celom svojom živote proti kapitálu? Jednoduchým robotníkom bol a len so svojou usilovnosťou a nadanosťou vyšinul sa na taký vysoký stupeň, že značnú rollu hral v nemeckom ríšskom parlamente a že jeho reči veľkú váhu mali nielen doma, lež na celom svete, kde len zorganizovaní robotníci jestvujú. A Bebel, tento úhlavný nepriateľ kapitalizmu na kopu shŕňal poklady a nashŕňal ich vyše poldruha milliona. To on nepokladal za krádež, iných kapitalistov ale držal a vyhlasoval za kmínov. Nuž a či len Bebel nashromaždil toľko peňazi? Ver ani jedon vodca nemeckých socialdemokratov sa nežaluje, že hladuje, že otrhaný chodí a že mrzne od zimy. A tak je to na celom svete. Ani franczsky Jaures nenie chudobnejším ako bol Bebel. Vidno teda, že socialdemokrati sami pracujú na tom, aby kapitalistmi ostali. Oni nenávidia kapitál, ale len dotiaľ, kým je on v iných rukách. Keď ale

páni vodcovia ostanú kapitalistmi, zabudnú na to učenie socialdemokracie, že súkromný majetok je krádež, lež lahodia si a žijú si tak, ako sa na kapitalistu svedčí.

My ani jednému z vodcov nezávidíme jeho kapitál, jestli sa spravdľivou cestou a čestnou prácou dostal k nemu. Lež zatracujeme to jednotajné štvanie proti kapitálu, bo toho následkom je drahota, nenávisť a nespokojnosť. Netvrdíme, že je kapitál spravdľivý a ľudský ohľadom robotníctva, lež pochybujeme, že títo dvaja faktori porozumejú sa skrze agitáciu socialdemokracie. O. H.

Katolíci rozširujte «Krestana».

Nové vojenské ťarchy.

Keď dňa 4. júna minulého roku gróf Štefan Tisza rozkázal bol mungovcom, aby odhlasovali nový vojenský zákon, vláda s tým sa chvastala pred krajinou, že obránila monarchiu a že vojenská vláda za dlhé roky nebude pýtať nové trovy. Lud Uhorska veril mungovskej vláde a bárs mu ťazko bolo priniesť tie ohromné obete, ktoré nový vojenský zákon od neho žiadal, predsa však tú ťazkú daň platil v tej nádeji, že už dal cisárovi čo je cisárové.

Lud Uhorska ale zklamal sa v tejto nádeji. Obete, ktoré s veľkým sebazaprením donášal na sdokonalenie chýrnej rakúsko-uhorskej armády ešte vždy neboly dostatočné. Vojenská vláda neuspokojila sa s tým, čo obdržala, lež po krátkom čase predstúpila s novými a novými požiadavkami. Pritom vypukla vojna na Balkáne a naša Monarchia porobila obranné poriadky, ktoré stály nepočtené milliony.

Od dávna sa povrávalo, že naša armáda nie je ešte sdokonálená, že musí krok držať s inými krajinami, ktoré z roka na rok sdokonaľujú si svoje vojsko. A vojenská vláda zaraz vypracovala nové plány a sostavila aj rozpočet. Tak vyšlo na javo, že tisoľský vojenský zákon bol len prvý krok ku prevedeniu toho plánu, ktorý vojenská vláda sostavila ku sdokonaleniu rakúsko-uhorskej armády. Naše vládne noviny

s tým chcely zaslepiť oči obyvateľstvu Uhorska, že jednostajne zapieraly chýry o povýšení počtu rekrútov, o budovaní nových kasární, o zado- vážení nových, ľudí vraždiacich strojov atď. Ba čo viac, tie vládne noviny opovážily sa ľah- že Tisza a jeho snem protestujú proti novým vojenským farchám a že z nich ani haliera neodhlasujú. Krik ten len nato bol dobrý, aby sa obyvateľstvo Uhorska nepobúrilo, bo veď vojenská vláda novú daň pýta v najhoršom čase.

Lenže každej hračky býva koniec, tak aj zavádzaniu, aké páchajú mungovské noviny. Dnes sú už všetky trovy odhlasované a Tisza ani len slovičkom neprotestoval proti nim na spoločnej porade rakúskych a uhorských mi- nistrov. Nepovedal, že Uhorsko nie je vstave na seba vziať nové farchy, ba oproti, uistil vo- jenskú vládu, že jeho snem za povinnosť si pokladá odhlasovať rozpočet vojenskej vlády.

Minule 3. a 4. októbra boli tie porady, na ktorých sa dohodli ministri, že kontingent re- krútov o 70.000 mužov povýšia a že do roz- počtu položku vsadia 450 millionov.

A tak je koniec komedií. Vo Viedni to po- vedali Tiszovi, že on slova nemá do vojenských záležitostí. Tie zcela na vojenskú vládu patria. Tiszovi iba to poostáva, aby nové vojenské farchy odhlasoval, čo on urobí s najväčšou ochotou. Že koľko bude tých trov, ešte nikto nevie. Odkiaľ vziať viac rekrútov? Možno-li kra- jinský rozpočet novými výdavkami obťažiť? Ani to nerobí starosť Tiszovi. Vojaci žiadajú, Tisza musí byť poslušným. Mlčať a platiť je povin- nosťou obyvateľov Uhorska. Že sme žobráci! Na to vo Viedni nehľadia. A veru zle stojíme v peňažnom ohľade. Krajinské dlhy samnožia a my nie sme v stave úroky platiť od nich. Istým krokom blížime sa ku krachu. Tiszová vláda ale pri tom uvažuje na ľud nové farchy, odvolávajú sa na Anglicko, na Francúzsko, na Nemecko, na Rusko, lenže zamlčí, že tie štáty sú bohaté, že sú neni prinútené dlhy svoje s úžerníckymi úrokami splácať.

Tisza s tým mánil a klamal krajinu, že na vojsko v budúcnosti nebude väčšie obete treba, keď mungovia odhlasovali nový vojenský zákon. Aj s tým sa chvastal, že môže vojenská vláda s bársakými požiadavkami vystúpiť, on neod-

hlasuje ani haliera. Nuž zdaliž zadržal svoje slovo? Či hádam krajina natoľko sbohatla, že má pokladnicu preplnenú? Horkýže! Žobráci sme. Veď financminister Teleszky na všetky strany hľadá veriteľov, ktorí by mu požičali, lenže tí sa nehlásia. Na úžernícke interesy do- stane, lenže to nie je dosť na riadne potreby. Pritom neslobodno zapomenúť na povodne, na balkánsku vojnu. A tu hľa Tiszov snem od- hlasuje nové vojenské farchy. Mungovská vláda robí teda nové a nové dlhy. Peniaze sožene teda, lež odkiaľ vziať rekrútov? Aj na to má Tisza odpoveď. Vydá totiž rozkaz, že od včulka len tí mladíci môžu ísť do Ameriky, ktorí pí- semne dokážu, že vojenskej povinnosti zadosť učinili. Dobre, keď Tisza takéto múry vybuduje, len to sa pýtame, čo bude s tými vojopovinnými ktorí preto idú do Ameriky, bo im ich milá vlasť chleba nedá? Majú hladom zhnúť? S mrtvými vojakmi ver neobránia «drahú» vlasť.

Takto vyzerá Uhorsko, pred odhlasovaním nových vojenských tiarch. *Záhorský.*

Socialdemokracia medzi Slo- vákmi.

Vodcovstvo uhorských socialdemokratov v tieto dni vydalo zvyklú zprávu o účinkovaní socialdemokratickej strany. Socialdemokracia zvlášte medzi Slovákmi posilnila mungovskú stranu, nakoľko usilovala sa diskreditovať celú opozíciu a v prvom rade kresťanskú ľudovú stranu. Slovenskí socialdemokrati tuhý boj viedli proti Hlinkovcom a novšie povadili sa i s Hodžom. Na Horniakoch utvorily sa nové or-

Missionár krstí leprou nakazeného murina.

ganizácie na Vrútkach (obuvníci), v Turč. Sv. Martine (krajčieri), v Trenčíne (železní a kovoví robotníci), v Prešporke (mlynárski robotníci), vo Vittenci (staviteľskí robotníci) a novú organizáciu utvorili aj v Nitre.

Slovenský agitačný výbor porady držal v Trnave, v Malackách, v Prešporke a v Budapešti. Kým vlani mali len 67 zasadnutí, toho roku účtujú už o 147 zasadnutiach.

Okrem spomenutých miest socialdemokraciu medzi slovenským ľudom organizujú teraz: v Devinskej Novej Vsi, v Žiline, v Lipt. Sv. Mikuláši a vo Veľkých Šuranoch. Noviny socialdemokratického pohybu «Robotnícke Noviny» soslňujú sa vždy viac a viac, teraz majú 1500 predplatiteľov. O sociálnom položení hornouhorských robotníkov vydali osobitný letopis, ktorý rozširovali v mnoho tisíc výtiskoch. Medzi Slovákmi rozdelili dovedna 34 tisíc letopisov.

Nepriatelia cirkvi sú teda v práci a svojimi bohaprázdny, v každom ohlade záhubnými zásadami otravujú aj náš nábožný ľud slovenský. Buďme teda i my na stráži, sriadme v každej slovenskej obci kresťanskú ľudovú stranu a po všetkých stranách rozširujme «Kresťana».

F. K.

Najnovšia panama mungovskej strany.

Zas poldruha milióna do mungovskej kassy.

Roku 1911. utvorili v Budapešti «Banku Účastinárskej Spoločnosti Všeobecného Obchodu» Cieľom tejto spoločnosti bolo v Abbazii založiť a udržiavať takrečené kasíno na prevádzanie hazardnej hry v karty. To kasíno v Abbazii aj prekvitalo, bo zakiaľ nedala ho zatvoriť rakúska vláda, Banke Účastinárskej Spoloč. Všeobecného Obchodu každodenne donášalo obchodu aj do 20.000 korún.

Keď hlavné mesto od arcikniežata Jozefa kúpilo medzi Budapešťou a Budinom ležiaci čarokrásny ostrov sv. Margarety, Banka Účastinárskej Spoločnosti Všeobecného Obchodu od hlavného mesta na šesťdesiat rokov vzala ho do árendy s tým úmyslom, že ako v Abbazii, s obrovskými trovami aj tu zariadi kassíno na prevádzanie hazardnej hry v karty. K tomuto ale

potrebné bolo dovolenie vlády, ktorá mala potvrdiť aj stanovy kassína. Správa Banky Úč. Spol. Všeob. Obchodu nerozmýšľala dlho ako to dovolenie dostať, veď tehďajším ministerpredsedom bol Ladislav Lukács. Ten aj bez dlhého okolkovania slúbil udelenie dovolenia na zariadenie kasína ku prevádzaniu hazardnej hry a slúbil aj to, že ochotne potvrdí stanovy tohoto kasína, keď Banka Úč. Spol. Všeob. Obchodu jedon milión päťstot tisíc korún zaplatí do kassy národnej pracovnej strany. Banka Úč. Spol. Všeob. Obchodu do mungovskej kassy skutočne aj zaplatila Lukáčsom vyjednaných poldruha milióna korún. Okrem toho ale aj jednotlivým mungovským poslancom ako agentom v tejto záležitosti vyplatila 500 tisíc korún. Keď Lukács zhodený mal byť z ministerpredsedníctva, Banka za vyplatené peniaze od Lukácsa žiadala dovolenie k zariadeniu kasína a potvrdenie stanov. Lukács, ktorý pre mungovskú kassu poldruha milióna prijal od Banky, vyslovil sa, že stanovy sú už potvrdené a dovolenie k zariadeniu kasína že je tiež už udelené, lenže, pretože on zrieka sa ministerpredsedníctva, potvrdenie stanov aj s dovoľením Banky odovzdá jeho nástupca Tisza, ktorý o celej záležitosti je informovaný a s ňou úplne súhlasí. Ponevác ale Banka nedostávala ani potvrdenie stanov ani dovolenie na zariadenie kasína hazardnej hry, obrátila sa na Jeszenszkyho, známeho to štátneho sekretára ministerpredsedníctva. Ten tiež a už v mene Tiszovej vlády poistil správu tej Banky, že dľa usnesenia, dovolenie k zariadeniu kasína hazardnej hry a potvrdenie stanov dostane začiatkom r. 1914. Výšspomenutá Banka ale dozvedela sa, že ministerpredseda Tisza v strachu pred opozíciou není náklonný udeliť dovolenie k zariadeniu kasína na prevádzanie hazardnej hry. Banka Úč. Spol. Všeob. Obchodu v tejto záležitosti platila posiaľ jedon milión 500 tisíc do mungovskej kassy, 500 tisíc mungovským agentom a asi dva milióny na iné s kasínom súvislé veci. Ponevác ale za tieto ohromné peniaze vyjednané dovolenie k zariadeniu kasína od Tiszu nedostala, pretože mungovská strana obdržaných poldruha milióna korún už dávno prehajdákala, oklamaná Banka mungovskú vládu žaluje na nahradenie celého obnosu, totižto štyroch miliónov korún. Okrem

Albánske ženy.

toho proti jednotlivým mungovským pohlavárom, pre šalbierstvo zadané majú byť aj trestné obžaloby. Toto najnovšie mungovské sviňstvo bude teda pred súdom pretriasané. Nebolo na tom dosť, že pred trestným súdom bolo dokázané, že ku sobnatiu mungovskej strany upotrebili polštvrtá milliona zo štátnej pokladnice ukradených peňazí, včul aj to má byť dokázané, že mungovská vláda, aby do mungovskej kassy dostala poldruha milliona korún, náklonná bola dovolenie udeliť ku zariadeniu takého nemravného ústavu, ako je kasíno na prevádzanie hazardnej hry. Lukáč už vykrikuje na Tiszu a Tisza na Lukácsa. Nad touto najnovšou panomou zhrozíť sa musí celý vzdelaný svet.

B E S E D N I C A.

Turci idú...

Povešť z tureckých časov.

Horvátsky napísal *rev. Karol Ferkáč*, kat. farár. — Volne poslovenčil *rev. Jan Králiček*, S. J.

XII.

Okolo osloboditeľky.

Bolo poludnie. Všetko sa skončilo. «Vifazstvo! Vifazstvo!» volal národ bez seba od radosti.

Hlas: «vifazstvo» čula i Helena, ležiac pod tristo-ročným dubom. Jej tvár žiarila sa radosťou. Pri nej klačal plačúc Štefko. Na tri kroky za ním stál Orechovský. I jeho zalialy slzy. Okolo nich shromazdil sa národ, aby videl svoju osloboditeľku.

— Neplač, Štefko — šeptala Ilonka. — Pán Boh nám pomohol. Vyslyšal nás... Rada umieram. Rada obetujem svoj život za milé rodisko...

Ludia plakali...

Orechovský kľakol si k Ilonke a povedal:

— Dovoľ, aby som ti božkal ruku, ktorou si nás ratovala... Keby nie teba a tvojej smelosti, bol by Turek prešiel mostom na tento vršok. Bol by nás obkľučil a všetky zničil. Boh ale tvojej čistej a nevinnej duši dal toľkej sily... Teraz ťa k Sebe volá... Vidíme to s ťažkým srdcom. Keď prídeš k Pánu Bohu, modli sa za svoju biednu domovinu...

Od síz nemohol ďalej hovoriť. Národ, ktorý posial rúbal a klal, plakal jako malé dieťa.

Helenka podala ruku Orechovskému a pozela na neho pohľadom plným blaženosti.

Vtom slnce prebilo oblaky. Jeho papršličky padaly na umierajúcu Helenu. Ona sa trochu sdivhla a svoje oči milo uprela k nebu:

— Dajže Pane Bože, aby to slniečko na našu drahú domoveň vždy tak pekne svietilo! Chvála Bohu

za Jeho pomoc. Štefko — s Bohom! Bratia, sestry — všetci s Bohom... Otče, tvoja Helena ide k tebe! O Ježišu, prijmi ma k Sebe!...

I oddala Bohu svoju čistú dušu.

Plačúc klačali okolo nej vífazi a modlili sa za svoju osloboditeľku.

*

Na druhý deň v cintoríne pri kostole pochovali tých, čo padli v hrdinskom boji.

Helenku spolu s otcom pochovali blízko toho miesta, kde pred troma dňami odvrátila národ od úteku do cudziny.

Ako pochodily ženičky, ktoré verily na bobonstvo!

(Skutočná udalosť.)

Ačkoľvek žijeme v dvaciatom, ako sa hovorí, v osvietenom stoly, preda však veľmi často zkusujeme, že náš pospolitý ľud ešte i dnes verí všeliakým bohyniam, čarodejniciam a strigám. Poďme z dediny na dedinu, dajme sa do reči s našimi gazdinkami a mnohé z nich budú sa vám božiť, že veru v každej dedine jesto taká žena, ktorá všeliakými čarami vie kravám mlieko odberať a ešte iné divy prevádzať. I v našej dedine sú vraj také strigy, čo jedným kravám mlieko odberajú a druhým ho dávajú, ale s istotou nedá sa vraj ani na jednu s prstom ukázať. Nedávno prihodila sa u nás nasledujúca veselá historka.

Za potokom pod briežkom bývajú Tanisterkovej. Gazdinka Terka má niekoľko pekných kráv, ale od samej jary není spokojná s ich dojením.

— Už to volačo len musí pri tých kravách byť — hovorí Terka za každým, čo smotánku z mliečnikov do mútovníka (mastničky) slieva. — Smotánky ani na dva prsty a masla ako vajce. Nemôže to byť po dobrom. Kto mi nepraje, závidí, musel mi dať kravam porobiť, aby nedojily. Šváblíkovej, Slivkovej, Guľovatej, a kto by ich všetky vyráťal, kravy vraj tak doja, že nevedia s mliekom čo robiť a moje nič a nič. A veď keby nezraly. Veru, nenie to už po dobrom.

Ako sa taktó Tanisterková sama sebe ponosuje a topárkou v múttoníku už vyše hodiny hore-dole celou silou pohybuje, vojde do pitvora s rozčúchanou hlavou, v starých handrách zamotaná cigánka.

— Pán Boh vám pamáhaj, gazdinka, aby ste namútila takú hrudu masla, jako moja hlava! — pozdravuje a prihovara sa cigánka.

— Ach netáraj! horké moje maslo — ozvala sa nahnevaná Terka. — Všetci čerti vedia — Bože odpusť moje hriechy — čo sa mu robí, už vyše hodiny tú trochu homrlam a nijako nedá sa mútiť. Už sa do toho iste dajaká striga zamiešala!

— Veru máte pravdu — povie cigánka, bližšie k Terke pristúpiať — ani by ste nepomyslela, gazdinka moja, čo tomu mlieku chybi.

— Ahá! — skočila jej gazdina do reči — jaj, už viem, počula som, že cigánky vedia bobony začítovať a pomáhať kravám. A veru ti to nebudem darmo žiadať, ak mi niečo dobrého poradíš.

— Dobre, dobre, gazdinka, ako že by som nevedela, keď sa človek celý život svetom túla, všeličomu sa naučí; veru viem. ale...

— No, čo ale; už len porad. Veď ti dám múky, masti, soli, chleba...

— Viem, vlem, že mi to nebudete darmo žiadať. Ale to, čo vám poradím, musíte na vlas vykonať, bo ináč by to neosožilo.

— Už len bovor — dorážala na cigánku zaslepená Terka, berúc nôž, aby jej uvalila kus chleba a rezeň slaniny.

Cigánka vidiac, že je vítaným hosťom, vošla za gazdinou až do komory a pološeptom radí'a jej nasledovne:

— Dobre poznáte, gazdinka moja, horniu susedu? Poznáte, poznáte, ako by ste nepoznaly? Ale nie dobre...

— A čo by snád tá mojím kravám počarovala? skočí Terka cigánke do reči.

Táto žmurkla a vážne prikyvla hlavou.

Terka ozelenala od zlosti.

— Viete čo, gazdinka, urobte takto: oblečte sa do mužových šiat a takto preoblečená začinite túto smotánku múť o polnoci a múťte ju dotiaľ, kým suseda príde do vášho domu. Ona bude sa chcieť vkradnúť do maštale, aby vašim kravám podhodila želín v švatojanskej noči nažbieraných roztčeným práchnom ž vrby, na ktorej bol sa niekto obešil, pošypaných. Vy keď ju žbadáte, chyťte metlu alebo palicu a žeňte ju až domov. Mužovi však o tom, čo vám radím, ani slovička nevyzradte!

Terka pozorne počúvala cigánku a zapamätala si každé jej slovo. Sľúbila, že všetko na vlas urobí. Potom ju bohate obdarovala a vystrojila.

Cigánka zašla teraz ku Kernárskym, horným susedom Tarnisterným.

— Udeľte niečo, gazdinká — začala prosiť vo dverách — kúsok chlebička, trochu mliečka.

— Choď z očí — okrikla gazdina cigánku. — Horké moje mlieko! Nevie, kde bych ho vzala, keď kravy naraz prisušily!

— Hm, verím vám, verím — prihovára sa cigánka, ale prečo, pre akú príčinu vám prisušily? To by ste mali vedieť!

— Kto to môže vedieť?! Ak ty vieš, teda niečo porad. Veď sa hovorí, že cigánky mnoho vedia.

— Viem, viem, veru viem, ako by som nevedela, ale najprv musíte mi niečo udeliť.

— No, len porad, nepôjdeš prázdno a odo mňa. Dobre sa ti odmením — sľubuje gazdina.

— Teda počúvajte a dobre si zapamätajte, čo vám poradím, bo keď to tak neurobíte, všetko nič štáf nebude. Všetko mlieko odobrala vám vaša dolnia suseda.

— Ach, pre smilovanie božie! Tá bosorka, tá striga, no počkaj! — zafala päť Kernáska. — A ešte sa ti stavia do očí ako najlepšia priateľkyňa!

— Ale vy ho môžete veľmi snádno nažpät dostať, prihovára sa cigánka. — Dneš o polnoci bude vaša suseda múť a tým odberať vašim kravám mlieko. Vy preoblečte sa do mužových šiat, vezmite palicu a prekážte jej bobonstva. Tu máte — ale aby ste to nežabudly vykonať — našypte na nej maštálny prah tohto semena. Je to kvet z vlčieho maku, pomiešaný s hlinou z hrobu nedokřščaťa. Urobte všetko tak, ako som vám povedala.

Aj Kernáska hojne obdarovala cigánku. Čo jej cigánka natárala, tomu viac verila, než slovu Božiemu. Ledva dočkala sa večera a potom polnoci, aby Tarnisterku palicou odučila kravám mlieko odoberať.

★

Hlásnik odtrúbil práve dvanástu.

Hneď za tým na dolnom konci dediny strhnul sa ohromný krik a lomoz. Celá dedina vyburcovaná zo sna sbehla sa na ulicu.

— Čo je? Čo sa robí? — pýta sa jeden druhého.

Tí, čo bližšie boli k dolnému koncu, videli, ako dvaja rozpajedení chlapi mlátia sa palicami.

— Takto ja tebe, ty striga, budem platiť za odberanie mlieka mojím kravám — a cup-lup, cup-lup!

— A ja tebe takto, ty rochýrená bosorka — volala druhá a — tresk-plesk, tresk-plesk!

Ludia volali:

— Tanisterk bije sa s Kernášom! Poďme ich rozbrániť, bo sa podorážajú!

Ale prídú k nim, videli, že tí dvaja chlpčiaci sa sú v mužských šatách oblečení — ale po rozčuchaných vlasoch cele poznali že sú to ženské, asice Terka Tanisterková s Julkou Kernášovou.

Po veľkom namáhaní, keď sa ku peknému divadlu už aj obecné predstavenstvo bolo dostavilo, podarilo sa ich ukrotiť a od seba odtrhnúť. Tu rychtár prinútil ich, mocou svojho úradu, aby povedaly, akú príčinu mali k preoblečeniu a k takej bitke?

Susedky rozpovedaly každá svoje a rozumie sa, že tento nočný výjav skončil sa s veľkým smiechom.

Ráno pátralo sa po cigánke, ktorá celú túto «komédiu» navliekla, tá ale bola už vtedy za horami za dolami.

Susedky udobrily sa, lež na nočný výjav do smrti nezabudnú, bo keby aj cheely naň zabudnúť, pripomenú im ho kedy-tedy tak «zo žartu» iní.

Neitus Volloy.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ ako z Viedne oznamujú, tejto jasene nepríde do Budapešte. Na jar ale cez viacej týždňov sdržovať sa bude v Gödöllöve a z tej príležitosti aj v Budapešti.

Z biskupstva nitrianskeho. Osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány v obci Nitrazsámbokrét na mieste porúchaného starého kostola postavil dal nový skvostný chrám Boží a za veľkých slávností posvätil ho v nedeľu 12. októbra.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 4. októbra v sprievode Barnabasa Toszt biskupského notára odcestoval do Hajdudorogu, kde 5. októbra v spoločnosti Juliusa Drohobeczky a Jozefa Lányi, za prvého grécko-katolíckeho biskupa tohoto novoutvoreného gr. kat. biskupstva vysvätil Štefana Miklósyho. — Cez Košice cestujúceho bulharského kráľa Ferdinanda 8. októbra osvietený pán biskup na železničnej stanici pozdravil vo vozni. Kráľ veľmi milostivo prijal osvieteného pána biskupa a pri odchode bozkal mu ruku. 1. októbra osvietený pán biskup v obci Kassaujfalú posvätil kostol a školu a 2. októbra v obci Semse navštívil školu a tamojšie mnišky. Budapešťanský ústredný oltárny spolok 13-tym chudobným kostolom košického biskupstva daroval rôzne kostolné veci v hodnote 2200 korún. Pre tunajšie patronážske spolky mesto Košice darovalo jeden dom. Na vranovský dom Piusa pre zostaralých a nemocných kňazov, Barnabas Bódy farár obce Göncz daroval 200 korún. Na domoveň sv. Jozefa darovali: barónka Jozefa Schnell 5., Emma Höffler 4 kor. a dve panie rúcho. Anna Dameczák na chlieb chudobných sv, Antona darovala 5 kor. — Do obce Kolossó za organistu-učiteľa osvietený pán biskup vymenoval Jozefa Gurszky a do obce Czirókabéla za učiteľku Elzu Grieger.

Pamiatka vojny r. 1813. Na pamiatku oslobodzujúcej vojny r. 1813. všetku vojenskú hudobnú sboru dňa 15. októbra vo Viedni usporiadaly fakľový pochod. Nasledujúceho dňa pred Schwarzenbergovým pomníkom zariadené boli veľké pamätne slávnosti, na ktorých prítomní boli: jeho veličenstvo kráľ, všetcia členovia panujúcej rodiny, sbor generálov a všetcia dôstojníci viedenskej miestnej posadky.

Chýry zo Šariša. *Prešov:* Domoveň šarišských učiteľov v bežiacom školskom roku 40 žiakom, najviac synom učiteľským úplné zaopatrenie poskytuje za 16, 25, 32, 40 kor. mesačne a 2 žiakom celkom zdarma. Georg Répássy grécko-katolícky kanonik veľpraepost ako biskupský námestník 11. grécko-katolíckych duchovných vymenoval za farárov. Ponevác nebezpečenstvo cholery takmer zcela zaniklo, 6. októbra vydržíavaný bol mesačný a pri sv. Anne ročný jarmok. Cena liehvy klesla pre nedostatok zelenej potraviny, zvlášte ošípané boli lacne, ponevác v tunajších krajoch pre mnohé dažde zhnily zemiaky. — *Bajor:* Tunajšiu novovybudovanú školu 5. októbra posvätil Štefan Hartsár, ko-

šický kanonik, biskupský sekretár, hlavný cirkevný školdozorca, ktorý zapalistou rečou zahájil shromaždenie, obecenstvo povzbudzoval k svedomitému udržiavaniu katolíckych škôl. — *Héthárs:* Melchior Brühl tunajší praepošťfarár vymenovaný je za hlavného šarišského dekana. — *Felsösom:* Na tunajšiu uprázdnenú grécko-katolícku faru vymenovaný je Hilár Ilykovics farár z Fulyán. — *Tapolykomlós:* Za tunajšiu učiteľku 25. septembra vyvolili Izabellu Sztrasser.

Chýry zo Spiša. Ondrej Kvasz uhorsky letún a šarišský rodák 5. októbra v Novej Vsi vyznačil sa pekným lietanim v povetrí. Po trefom podarenom lietani v povetrí s veľmi pekným lietacim strojom počtilo ho prítomné veľké obecenstvo s hlučnými ováciami. — V Lubici dom chudobných premenili na nemocnicu s dvoma izbami pre nemocných, s izbou na kúpanie a s bytom pre opatrovníčku; nemocnica zariadená bude na šesť postiel. Na poprádskej železničnej stanici 20. sept. z Košíc prijachajúci rýchlovlak zadlávil nosiča balíkov Jána Vidu. Kolesá nešťastnému odsekly obe nohy. Ubohý o niekoľko hodín vypustil ducha svojego v spišskosobotskej nemocnici. Zanechal päť maloletých dieťok. — V Žakovciach 28. septembra v poľudňajších hodinách vypukol oheň. Zhoreli tri domy, štyri pobočné staviská a šesť stodol plných s potravou a zbožím. Škoda je značná, bo len istá čiastka zhoreného bola poistená. — Hrušovského gazdovského čeladníka Jána Robjaka, ktorý už 60 rokov pracuje verne a statočne na pánstve Mariašovskom, minister orby vyznačil s peňažitou odmenou 50 korún a s čestnou listinou. — Nešťastným pohorelcom v Margecanoch rožňavský biskup Ludvik Balás poslal 200 korún a rožňavská kapitula 100 korún. — V Zakarovciach 29. septembra posvätili uprostred pekných slávností krásnu novú katolícku školu s troma učebnými sieňami a s bytom pre dvoch učiteľov. Po posviacke miestny farár Anton Paulovszky na srdce kládol rodičom ich povinnosti oproti škole a na konci svojej reči pomodlil sa za zdarné účinkovanie novej školy. Obetivý ľud má veľkú radosť, že sa môže pýšiť s tak veľkolepou budovou náboženskej ľudovej výchovy. V Torisku za učiteľa ku gr. kat. škole vyvolili Štefana Telegyiho, v Poľanovciach ku r. kat. škole Franca Švábyho a v Iglövcích Adorjana Petáka. — Naše čarokrásne Vysoké Tatry minule navštívilo 96 údov spolku rakúskych malých vicinálnych železníc.

Hrozná katastrofa na mori. Na atlantickom Oceane v hroznej búrke 10. októbra zhorela parolod «Volturno», ktorá vysťahovalcov z Rotterdamu viezla do Ameriky. Na horiacej lodi bolo 657 ľudí, pomocné lode ale zachránily len 521 osôb. Medzi zahynuvšími má byť i viacej vystaholcov z Uhorska.

Prešporsko-viedeňskú železnicu 1. decembra odovzdajú verejnej premávke. Koncom októbra budú robiť prvé próbne cesty. Denne bude chodiť 9 vlakov do Viedne a 9 vlakov späť. Cesta bude trvať asi za 2 hodiny. Z Viedne prvý vlak pohne sa rano o pol 5.,

Ohlasy.

Človek nežije

z toho, čo zjje, ale z toho, čo strávi. Toto je starou pravdou. Ale tiež podobne pravdou je, že viac ľudí umiera následkom jedla, ako následkom hladu. Čo nemôžeme stráviť, to obťažuje žalúdok, naše črevá a toto obťaženie spôsobuje mnohé choroby a boľastí v žalúdku a v črevách; následkom neriadneho obehu krvi trpí často srdce, dostávajú sa ťažoby, nadutie, rihanie, dráždenie k vracaniu, záha, horúčka, nervoznosť atď. Týmto neduhom môžeme snadno predísť tým, keď užívame Fellerove prečisťujúce «Elsa-pilulky». Tieto povzbudzujú chuť k jedlu, podporujú trávenie, zmiernujú kŕče, riadia stolicu, čistia krv a ochraňujú zažívacie ústroje pred každým porušením. Užívali sme ich proti tvrdej stolici a zmenšenej činnosti čriev, ako aj pri neprijemnej tučnote a presvedčili sme sa, že neúčinkujú škodlivo. 6 škatuliek za 4 kor., alebo 12 škatuliek za 7 kor. 60 halierov zasiela franko lekárnik E. V. Feller v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stol.). Z vlastnej skúsenosti odporúčame aj Fellerov boľastí tíšiaci «Elsa-Fluid» čo osvedčený domáci prostriedok proti lámke, hosteu a neuralgii v hlave, v tvári, v celom tele, ďalej proti zachrípnutiu, boleniu hrdla a v prsách, proti následkom prievanu a nasydnutia, tiež k dosaženiu zdravého spánku, pevných svalov, silných nervov a vôbec k udržaniu zdravia. 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice franko za 5 korún, 36 malých alebo 18 dvojitéch alebo 6 špeciálnych skleníc franko za 12 kor. 40 halierov. Chránme sa napodobením a objednávajme všetky pravé výrobky u lekárnika E. V. Feller v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.).

Bôl',

ktorý nám kurie oko zapričinuje každý krok urobí mukou, snadno sa môže zahnať tým, keď kurie oko odstránime. Lež nie nožom, lebo to by mohlo ľahko spôsobiť otrávenie krvi, ale snadno a rýchle s Fellerovou náplastou na kurie oči. Stojí len 1.— a je tisíce listonošmi, žandarmi a turistmi, ako najlepšia odporúčaná. Bolenia hlavy a migrána nás netrápi, keď upotrebíme Fellerov migránový kolíček, ktorý utišuje bolesti, chladí a účinkuje blahodarne. Stojí len 80 halierov. Na oči odporúčame, a sice proti boleniu očí a meneniu pred očima, posilňujúcu, zapálenie nedopúšťajúcu a bolesti tíšiacu očnú vodu, ktorá stojí K 1.— Pravá len od lekárnika E. V. Feller v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

posledný v noci o pol 12. hodine. Z Prešporka prvý vlak pohne sa rano o 5. hodine 10. minútach a posledný večer o 8. hodine 48 minútach. Cesta bude stáť asi toľko, ako na štátnych železniach.

Nová telefonová stanica. Direkcia pošty a telegrafu v obci Erdőbádony v stolici zvolenskej zariadila novú telefonovú stanicu, ktorá i telegramy bude prijímať a doručovať.

Vlámali sa do trestnice. V Lipótvári do kostola trestnice minulý týždeň vlámali sa zloději a ukradli viac cenných predmetov. Zvláštnym je, že v trestnici ktorá je plná strážnikov, nikto nespozoroval zlodějov a krádež len rano spozorovali. Vyšetrovanie je zavedené.

Notár — defraudant. Z Máramarošsigetu oznamujú, že herincský notár Viktor Maruszaniés 8. okt. prišiel k máramarošsigetskému vyšetrojúcemu sudcovi a rozpovedal mu, že z obecných peňazí defraudoval 50.000 korún. Vyhovára sa tým, že má veľkú rodinu a výchova detí stojí ho veľmi mnoho peňazí. Vyšetrojúci sudca neverného notára zatkol.

Týfus. Dľa zprávy z Trenčína honvédi tam ešte vždy chorejú na týfus. Dosiaľ 7 honvédov zomrelo a teraz ich 60 leží na nebezpečnú chorobu. Z obyvateľov mesta dosiaľ ešte nikto neochorel na nákazu. Rekrúty, ktorí teraz narukovali, honvédske minister poslal do Kőszegu cieľom vycvičenia.

Zkaza mesta. Z New-Yorku oznamujú, že mesto None na Alaske celkom spustošila strašná búrka. Päťsto domov sa srútilo a veľmi mnoho ľudí zahynulo. Škodu šacujú na poldruha miliona dollárov. Obyvatelia zničeného mesta sú vo veľkej blede tak, že vláda poslala veľké množstvo potravín a aj iným spôsobom pomáha obyvateľom.

Krvavá bitka. Z Kláštora pod Znióvom (Znióváralja) sdeľujú, že v tamojších panských horách rohotníci v opilom stave sa pohašterili. Viacerí povyťahovali nože a Štefana Derbáka nebezpečne dopíchali. Nešťastného človeka s nebezpečnou ranou na prsiach odviezli do turč.-sv.-martinskej nemocnice.

Púť do svätej zeme r. 1914. P. Ferdinand Kaizer, komissár sv. hrobu v mesiaci júni 1914. povede púť do sv. Zeme. Smer cesty: Triest—Alexandria, Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Jericho—Jordan—Mrtvé More—Karmel—Nazaret—Hora Tábor—Kana—Genezaret—Kafarmaum—Portsaid—Kairo—Alexandria—Triest. Ceny: I. trieda 900 kor., II. trieda 700 kor., III. trieda 350 kor. Cesta prevedená bude osobnými vlakmi a poštovou loďou. Jestli sa mnohí prihlásia, cesta bude lacnejšia.

Či možno vyliečiť nemoce pľúc? Touto vážnou otázkou zaoberá sa v jeho sošite Dr. med. Guttman, hlavný lekár Finsen-liečivého ústavu. K ovládaniu týchto nebezpečných chorôb objavujú sa pritomne zcela nové prostriedky a systémy. Aby aj každý na pľúca, hrdlo a hrtan trpiaci k jeho poučeniu príležitosť mal, zaopatří si má túto s vyobrazeniami vystrojenú knižočku, na žiadosť pošleme ju každému chorému zdarma a franko. Kto-

Ohlasy.

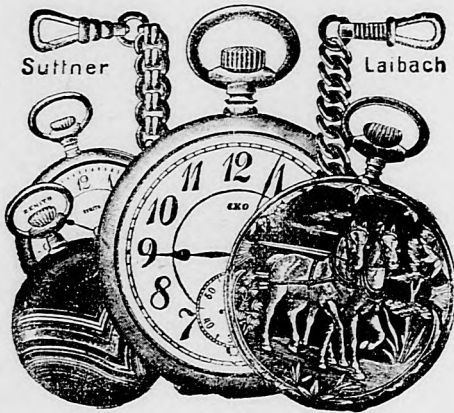
Právo máme

za naše peniaze žiadať na minútu presne chodiace, proti prachu pevne zatvorené, spoľahlivé švajciarske hodiny, toto naše právo aj bránime si najlepšie len vtedy, keď obrátíme sa na starodávnu, všestranej dôvery účastnú,

[svetochýrnu **H. SUTTNER** Laibach
firmu] 705. číslo

Pýtajte si obrázkový hlavný cenník zdarma a franko.

Má vlastnú protokollovanú dielňu vo Švajciarsku s ochr. známku elkov.

Hlavné zastupiteľstvo švajc. «Zenith» dielne na hodiny. Pôvodné fabr. ceny.

Hodinky

410. č. Privilegované nikel-rozkopf hodiny, so strojom 36 hod. chodiacim, s emailovaným číselníkom K 4.10.
518. č. Tenké nikel-cyl.-remontoár hodinky s pevným strojom ... K 7.50.
101. č. Strieborné anker-rem., tenké hodinky s postriebreným alebo pozláteným číselníkom ... K 11.—.

Prstienky

1049. č. Prstienky pre pánov z nového zlata... K 3.60.
14 kar. zlatý prsteň K 7.70.
1047. č. Prstienky pre pánov s peknými kameňami z nového zlata ... K 5.—.
2382. č. Elegantné prstienky pre ženské, s fajnými peknými kameňami ... K 10.—.

550. číslo. **Hodinkové retiazky niklové pre panie**, pekného vyhotovenia... K 1.70
Tieže zo striebra s prsteňom k zatahnutiu K 5.90

1204. číslo. **Budičiek hodiny** v niklovom zátvore, so zvláštnym anker-strojom, najfajnejšej jakosti 20 cm. vysoký, s ručičkou datum mesiaca označujúcou ... K 5.—

1371. číslo. **Hodiny s kukučkou**, v pekne rezanej truhlici, s pevným strojom, s kukučkou, ohlasujúcu hodiny a polhodiny a s bijúcim strojom, s pondusami ... K 9.75
Na to závdavok ... K 2.—

1362. číslo. **Hodiny na stenu**, s bijúcim strojom, s číselníkom zo skla, k natihnutiu retiazkami, s 2 pondusami, 30 cm. priemeru ... K 5.95
Na to závdavok ... K 2.—

Rozposielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazí. Zamenenie nezodpovedného tovaru alebo navrátenie peňazí.

Zvláštny pozor na adresu: **H. SUTTNER, Laibach 705. č.**

Retiazky

2324. číslo. Amerikánska dublé retiazka k obťahnutiu ... K 5.50.
3323. číslo. 14 karátová pancielová z atá retiazka k obťahnutiu ... K 20.—.
865. č. Strieborná retiazka na hodinky, 30 gramov ťažká ... K 4.40.
851. č. 50 gr. ťažká K 8.—.

Záušnice

1081. číslo. Pozlátené strieborné ... K 2.40.
14 kar. zlaté ... K 6.70
6. číslo. S peknými opál kameňami a s patent zátvorem zo 14 kar. zlata K 7.—.
8. číslo. Dublé-kreol záušnice K 1.50, K 180, z opravdového zlata ... K 3.80.

koľvek použiť chce toto naše odporúčanie, nech svoju žiadosť sdeli nám na dopisničke pod adreťou: *Puhlmann et Co. Berlin 455, Müggelstrasse 25. Knižičku každému pošleme zdarma a franko.*

Slnko a hviezdy dakedy byly dostatočné k označeniu času, včul ale všetko na minútu musí ísť, preto aj každý potrebuje dobré, spoľahlivé hodinky. To ale nemôžu byť plechové, falošne chodiace hodinky so zlým zátvorom, ktoré hneď a hneď sú zaprášené a ostanú stáť. Zarovnak nemôžu to byť bazar hodinky za 3 koruny. Spoľahlivé vačkové hodinky sú len presne repasované, na sekundu chodiace švajciarske. Svetochýrny vývozný dom H. Suttner v Laibachu číslo 705. má vlastnú protokollovanú dielňu na hodinky vo Švajciarsku, ďalej má hlavné zastupiteľstvo «Zenith» dielne na hodiny, je teda skutočným prameňom švajciarskych hodín. Kto vôbec objednať si chce hodiny, tovar zo zlata striebra, nech si žiada. obrázkový cenník, ktorý každému ochotne pošle H. Suttner, Laibach 705.

«Nastáva koniec sveta!» vykrikla liška, keď spadla do potoka a sa už topila. Tak sa vedie aj nám. Keď bolesťami trápení doma sedíme a od lásky ani údy pohybovať nemôžeme myslíme, že je už blízko koniec všetkého. Ale hľa i jedna milá suseda nám priniesie skleničku Fellerovho bolesti tíšaceho Elsa-Fluidu a bolesti zmiznu, ako by ich niekto odfukol. Skočíme vezmúť klobúk a paliču ponahláme sa von do Božej prírody. Predsa ešte najprv si poznačíme adresu, aby sme si tiež mohli objednať Fellerov Elsa-Fluid (12 skleníc za 5 kor. franko) Adresa znie: E. V. Feller, lekárník v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Kéžmarok (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom «Kresfane».

Robotníci kéžmarskej Palenčárovej stolárskej dielne v tieto dni oslavovali katolickeho majiteľa dielne Míchala Palenčára z tej príležitosti, že práve teraz 30 rokov začal samostatne pracovať ako stolár. U Palenčára uskutočnilo sa to prislovie, že «remeslo má zlaté dno». Roku 1883. usadil sa v Kéžmarku ako bezmajetný, chudobný remeselnícky mládenec, svoj obchod začal s dvomi hobliarňami v jednej najatej izbičke. A dnes po 30 rokoch má ako výsledok svojej železnej usilovnosti, nezkladnej vytrvanlivosti spojennej s ťažkými bojami, modernú, odbornými strojmi opatrenú previtajúcu dielňu na stolársky tovar, v ktorej pracuje 30 robotníkov.

Celý jeho život označuje «práca»; už aj v svojej mesačnej izbe s ňou sa zobudil a s ňou šiel na odpočinok. Neznal žiadnej únavy, žiadnej zábavy, žiadnej pijatiky, len namáhajúcu prácu. Skalopevne dôveroval v Pánu Bohu a Boh ho veru aj požehnal. Teraz je už známy nielen po celom Spiši, ale aj v ďalších stolicách. V staviteľských prácach a v školských zariadeniach je výtečným odborníkom, zvláste vynikajú jeho izbenné

náradia z červeného smreka. Medzi inými prácami vo viacerých mestách Hornouhorska, stolárskymi prácami zariadil prešovskú biskupskú palotu a najnovšie levočské kat. hlavné gymnázium, sám minister výučby ho poveril, aby všetko náradie shotovil z červeného smreka, čo aj výborne previedol. Že sa tak vysoko vyšvihol, to okrem jeho usilovnosti, pracovitosti, striezlivosti a obchodnej spoľahlivosti pripísať sa môže tomu, že kráča s moderným pokrokom a že upotrebuje v úplnej miere i nové vynálezy techniky.

Ak prakticky smýšľa a ak vysoko si váži stav priemyselnickej, dokázal Palenčár i s tým, že ohľadom výchovy svojho syna nenasledoval chorobného ducha terajšej spoločnosti, ktorá akoby haňhila sa za stav priemyselnickej a dľa ktorého ducha každý rodič zo svojho syna chce mať len pána, len úradníka, trebárs aj len biedneho pisárika, ktorý sotva má čo do svojich úst vložiť. Palenčár svojho syna nechal pri remese, poslal ho do odborných priemyselných škôl a po skončení týchto na zkusujúcu cestu do cudzozemska a teraz ako vzdelaný a zkusený priemyselník je opravdivou pravou rukou otca svojho

Blahoželáme i my Michalovi Palenčárovi, ktorý

zadovážil si veľkú úctu a vážnosť menu katolíckemu a stavu remeselníckemu! *Katolícky kňaz, syn remeselníka.*

Lubické kúpele (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kreštane».

Lubické sirkové kúpele, ktoré prislúchajú mestu Lubica a ktoré už roku 1294. byly známe — ako čujeme — zaiste zaniknú. Kúpele potrebujú základné obnovenie, ktoré by stálo 20.000 korún. Mesto ale nechce toľko obetovať, radšej zavrú kúpele a stavania obráti na iný cieľ, škoda by bolo dať zahynúť tým starým, liečivým kúpeľom, v ktorých ešte aj toho leta našlo lacného a príjemného zotavenia 107 letujúcich hostí.

Čitateľ Kreštana.

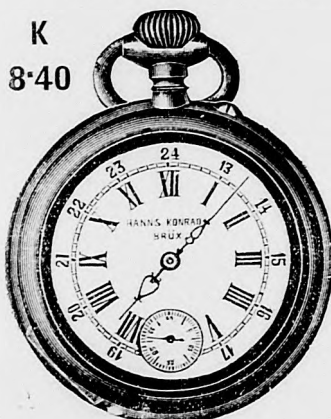
Odkazy redakcie.

R. H. M. V nasledujúcom čísle istotne. Býva to tak, že kto prvej príde, ten prvej mele. Vaša zasielka sa opozdila. — J. R. T. Vďačne budúce. — S. P. Sz. V záujme pravdy v nasledujúcom.

Lacné dobré strieb. hodinky

ako príležitostné dary pre chlapcov.

K
8-40

probované. Trojročná záruka na písmo. S pošt. dobierkou zasiela prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD,

cis. a král. zásielca Brůx, číslo 5188. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posla sa zdarma a franko.

Vystraha

Moju firmu netreba zmeniť s iným podobného mena obchodom, pretože môj hlavný obchod a môjho tovaru **UHORSKO** sklady pre nachodia sa vylúne pod firmou **budapešťanskej osady**; veľkého továrneho domu Hanns Konrad Budapešť, 280. Rákóczi-ut 8. N. v. na I. poschodi. Každého druhu objednanie a dopisovanie od teraz upraví treba na adresu **Hanns Konrad budapešťanská osada**, zkadiaľ behom 24 hodín vybavené bude každé objednanie. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. 13

Singerove šijacie stroje!

Celkom nová malá Singerka za K 60.—, dobre opravená pre domácnosť a pre remeslo od K 24 vyše! Bicikle, gramofony, platneiv ľavných cenách. Na sklade má

Jozef Habán Budapešť, VII., Almásy-tér 14. Obrázkový cenník pošlem na žiadosť zdarma.

Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

BUDAPEŠT

Szentkirályi-utca 28.

Čierne ocel'ové remontoár hodinky.

4. číslo s bielym alebo s čiernym emailovaným číselníkom s pozlátenou obrúčkou K 5.20. 4a. č. lepšieho, pevnejšieho dōrobu K 5.80. 4a. č. s duplovanou pokrievkou, presne regulované K 7. Riziko vytvorené, zámena povolená alebo návrat peňazi. Objednať možno s poštovou dobierkou v prvej dielni hodín, budapešťanskej osady 4

Hanns Konrad
v Budapešti. 280.,

Rákóczi-ut 8. N. K., I. poschodie.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Zbraň, munícia a potrebnosti poľovačky.

Každého druhu zbraň je náležite vystriekaná a opatrená s vysvedčením vystriekania. Zbraň ten najlepšej kvality a najpeknšieho dōrobu. Záruka správneho a chvalitebného funkcionovania. Číslo 100. Lefauchdux-revolver kaliber 9 mm., 6 vŕstev, patróny so zapalujúcou ihlou, skvelej polityry, s hladkou rukoväťou z orchového dreva, veľko k prevrateniu, kus po K 6.80. Tenže revolver, kaliber 9 mm. K 8.80. Číslo 101. Kaliber 7 mm. najľahnej nikľovaný K 7.80. Kaliber 9 mm. najľahnej nikľovaný K 9.80. Najväčší výber revolverov, Terceerolov, flobert Teschingov, fliniet k poľovačke, poľovačných potrebnosti, munície atď. našť možno v mojom hlavnom cenniku so 4000 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť každému posla sa franko a zdarma. Riziko je vytvorené, zámena nesodpovedného tovaru povolená alebo návrat peňazi. Cis. a král. dvorný zásielca **HANNS KONRAD** vývozný dom Brůx, číslo 5199. (Čechy.)

Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na
naš časopis.

Či možno vyliečiť nemoce plúc?

S touto veľavážnou otázkou zaoberajú sa všetci, čo trpia na asthmu, pluzgierovú nemoc pľúcok a hrtana suchoty, katarh končiarov pľúc, zastaralý kašeľ, zašľajmovanie, dávne zachrypnutie a proti týmto chorobám posiaľ nenašli žiadneho lieku. Každý na tieto choroby trpiaci dostane od nás celkom zdarma a franko, vyobrazeniami opatrenú knihu ktorú napísal Dr. med. G. Guttman hlavný lekár Finsen liečivného ústavu a táto kniha pojednáva otázku: „Či možno vyliečiť nemoce pľúc? Okrem toho pošleme aj vzorku nášeho svetochýrneho, liečivého tea. Tisíce, čo ho upotrebili, spomínajú ho s najväčšou pochvalou. Praktiční lekári toto té ako zvláštne dietetikum chvália a upotrebujú proti pluzgierovej nemoci pľúcok (suchoty) asthma, bronchite a katarhu hrtana. Toto té neni tajný liek, lež zostavané je z Lieber-zelin, ktoré cisarským nariadením prepustené sú obchodu. Cena jeho je tak nízka, že i chudobní zaopatrí si ho môžu. Aby sme ale každému chorému zavdali príležitosť, aby toto té bez všetkého rizika vyprobovať mohol a presvedčil sa o jakosti jeho choroby, odhodlali sme sa každému chorému poslať knižku: „Či možno vyliečiť nemoce pľúc?“ spolu ale aj na prábu vzorku nášeho tea, a sice celkom zdarma a franko. Prosíme len dopisničku poslať so zreteľnou adreßou nasledujúcej firmy: **Puhlmann & Co. Berlin, 455. Muggelstrasse 25.**

Pekná ozdoba izby.

800. číslo. I-a jakosti, na stranách so

postelneho náčinia, flanelové pokrovce, paplany atď. Riziko vytvorenie. Zmena tovaru povolená alebo navrátenie peňazi. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doplatení peňazi

HANNS KONRAD

budapeštianska vývozná osada, Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodie.
Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko. 11

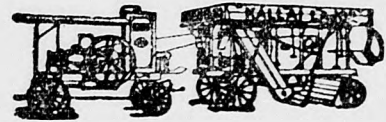
Smyrna pokrovce na stenu.

stejným, různé predmety pred-tavujúcimi vzorkami, ako: lvov, psov, srny, jelene, lišky, 2 papagaje, gnomov, tigrov, kamzíkov, doroľy v pekných farbách. 100 cm. šírky, 200 cm. dĺžky, kus len po K 5.00. — Veľký výber stolového a postelneho náčinia, flanelové pokrovce, paplany atď. Riziko vytvorenie. Zmena tovaru povolená alebo navrátenie peňazi. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doplatení peňazi

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korun. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metové postele.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina alebo 1 spodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho srovnujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korun franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134. pri Pilsen (Čechy).**

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

prí úplnej záruke litruje najchýrnejšie motor-miatiace stroje. Po celej krajine pochvalne známých najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Jágerská voda (žalúdkove kvapky).

Shotovujú v lekárni milosrdných bratov v Jágri (Eger).

Tento výtečný liek už viac ako od 100 rokov po všetkých stranách Uhorska a zahraničia so zvláštnym úspechom upotrebujú pri vnútorných neúdoch, aké sú: *nechut k jedeniu, krče v žalúdku, závrat, kolika, mdloba, zimnica a krče zapríčinené vetrami atď.* — Zovnútorne ale proti *rheume, pakostnici, hlavybolu* a bolesti na akejkoľvek častke tela s úspechom potrebujú sa ku potieraniu. Ponevác „*Jágerská voda*“ následkom mimoriadnej zvláštnosti jej veľmi je rozšírená, preto ju často padelajú, z tej príčiny dávajme **Granát Jablkom** ozdobeným olopozor na pôvodnú modrú flášku **venným kupakom zatvorenú.**

Na základe r. 1905. pod číslom 7075/IV. vydaného nariadenia ministerstva vnútra „*Jágersku Vodu*“ shotovovať slobodno jedine v jágerskej lekárni Milosrdných Bratov a len žiad. dovol. je do obchodu ju uvádzat.

Malá fláška 50 h., stredná fláška K 1.50, veľká fl. K 3.—
12 malých flášiek K 5.—
12 stredných flášiek K 15.—
12 veľkých flášiek K 28.—
6 veľkých flášiek K 15.—

K objednaníu v lekárni Milosrdných Bratov v Jágri (Eger).

Jágerská voda k dostaniu je vo všetkých lekárniach a drogeriach Uhorska.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na post!

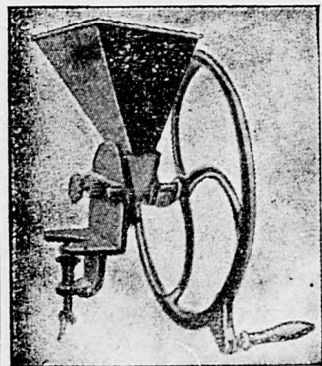
1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.: prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, driapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieč, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplatí sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieč krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dla ľubosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno naňom somleť 30—40 kgr. kukurice. — Smeštie sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvach je neoceniteľný. Okrem kukurice mož no na ňom mlieč aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— Ktrebaposlaf. Objednávania vopred prima.

HANNS KONRAD

veľkého obdodného domu osada

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodi.

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posiela sa zdarma.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

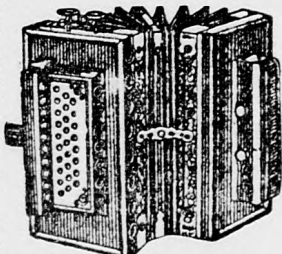
Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochoťne posluži s cennými rozvrhmi!

Cistého zvučného hlas

harmoniku

odosielam každému mojemu kupcovi, číslo 51. 23 1/2 x 14 centim. veľkosti, s dvojou registraturou s 8 klapkami, so zatvorom nad klapkami, cena 7.50 korun, s 10 klapkami 30 1/2 x 15 centim. veľkosti cena 9.— korun. Harmoniky začínú od 3.— kor. K objednaníu s poštovou dobierkou v budapeštianskej vývozní osade hudobných strojov

Hanns Konrad

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. posch.

Cenník hudobných strojov s 5000 vyobrazeniami zdarma. 9